CONCEPȚIA MARXIST-LENINISTĂ DESPRE ISTORIA LITERARĂ ȘI ESENȚA EI: PRINCIPIUL PARTINIC

DE

AL. DIMA

Vechile direcții ale istoriei literare burgheze au fost numeroase, variate și contradictorii reflectînd multiplele motive ale aceleiași concepții idealiste fundamentale în serviciul poziției de clasă respective. Pozitivismul, îndeosebi, în floare în a doua jumătate a secolului trecut și cu tentacule ce nu încetează a se întinde pînă în zilele noastre, a făurit baze insistente cercetărilor de istorie literară despre care vorbim. În primul rînd a fost încurajată direcția *arhivistică* prin care istoria literară a devenit un vast depozit de fapte literare, opere, biografii, bibliografii etc. Vînarea amănuntului și cultivarea lui pînă la sațietate, dilatarea importanței lui și tehnica izolării ostentative au înnămolit adesea chiar și rezultatele pozitive ale unei astfel de cercetări. S-a adăugat apoi critica restituirii textelor originale, operație foarte utilă de altfel, dar care absorbea exclusiv pe cercetători înecîndu-i în tehnicitate, după care urmau — în unele cazuri — laborioase investigații cu privire la paternitatea operelor cu autori îndoielnici, tendință ce acoperea de asemenea, pînă la uitare, obiectivele mai largi și mai profunde ale istoriei literare.

Pozitivismul a determinat, mai departe, dezvoltarea amplă a criticii surselor și influențelor, inundînd cîmpul disciplinei cu savante cercetări comparatiste menite a reduce aproape epuizator originea operelor la diverse modele străine, bucurîndu-se parcă ostentativ de îngustarea contribuției originale a scriitorilor.

Toate aceste variate procedee ale investigației burgheze aveau un caracter precumpănitor descriptiv și cu toate că, adesea, rezultatele lor au fost utile ca stadiu preliminar al adevăratei cercetări științifice, ele au îndepărtat — în mod vădit — pe istoricii literari de la țelurile esențiale și ultime ale preocupării lor.

Alte direcții ale vechii istorii literare burgheze și-au propus însă depășirea poziției descriptive propriu-zise spre unele încercări explicative. Așa au procedat, de pildă, reprezentanții metodei biografice sau psihologice de tipul celei a lui Sainte-Beuve și ai metodei sociologice pozitiviste sau darwiniști de tipul lui Taine sau Brunetière. Descrierea

propriu-zisă a faptelor a început să fie însoţită de cercetarea naturalistă a „cauzelor" lor. Taine avea să expună, în mod caracteristic, concepţia după cum urmează: „Metoda modernă pe care caut s-o urmez şi care începe a se introduce în toate ştiinţele morale consistă în a privi operele umane şi în special operele de artă ca fapte şi produse cărora trebuie să li se determine caracterele şi să li se caute cauzele: nimic mai mult" (Hippolyte Taine: *Philosophie de l'Art,* vol. I, 1904, p. 12).

„Cauzele", după el „momentul, mediul şi rasa", după alţii tot felul de ipoteze fără o bază reală, nu duceau însă la explicaţii luminoase şi convingătoare. Erau doar variate încercări unilaterale care se opuneau deseori reciproc şi care creau impresia haosului şi nesiguranţei. De aci vechea criză a istoriei literare burgheze „explicative", de aci neîncrederea fundamentală în eficacitatea acestor metode.

Noua istorie literară, cu adevărat ştiinţifică, cea care a fost făurită pe bazele ideologiei clasei muncitoare, nu a respins — fireşte — cu totul roadele cercetării anterioare. Ea a preluat şi aci — în mod critic — moştenirea istoriei literare a trecutului, reţinînd vastul material de fapte şi date absolut necesare ştiinţei literare, recunoscînd meritele indiscutabile ale criticii textologice, şi uneori, şi pe cele ale determinării izvoarelor şi influenţelor, cu toate imperfecţiunile şi excesele metodei respective. Ceea ce a respins însă frontal noua orientare a disciplinei a fost, desigur, poziţia ideologică retrogradă a istoriei literare burgheze, înnămolirea ei în factologie şi descripţie, ignorarea determinantelor sociale adevărate ale fenomenului literar, rămînerea la suprafaţă în ce priveşte cauzele.

Istoria literară marxist-leninistă a adus cu sine o nouă concepţie despre lume şi despre fenomenul literar, o concepţie revoluţionară aşa cum este materialismul dialectic şi istoric prin esenţa lui. S-a realizat astfel un salt calitativ evident pe care rîndurile ce vor urma, îşi propun să-l expliciteze în linii generale.

Mai întîi trebuie însă spus şi subliniat, încă o dată, că urmele vechii metode sînt încă operante şi astăzi şi, că mai ales, tendinţa arhivistică se face resimţită uneori în paginile periodicelor noastre care după ce publică astfel de manifestări se văd — ele însele — nevoite a le combate, observînd — de pildă — atît de just cu Silvian Iosifescu că ne trebuie desigur „arhivă, dar nu numai arhivă" («Gazeta literară», 1958, nr. 18).

Noua metodă a istoriei literare marxiste s-a constituit nu numai prin contribuţia teoretică evidentă a clasicilor, ci şi prin numeroasele lor aplicaţii concrete. Diferitele lor lucrări filozofice, economice, istorice, corespondenţa lor, în sfîrşit, conţine — după cum se ştie — dese referinţe cu privire la scriitorii trecutului sau la marile epoci ale istoriei literare.

Marx şi Engels au vorbit astfel despre arta şi literatura statelor despotice orientale, despre societatea antică şi oglindirea ei în poemele homerice, despre tragedia lui Eschil, despre literatura latină şi Horaţiu, despre Lucreţiu şi Lucian, apoi, trecînd la evul mediu şi la Renaştere, s-au referit la poezia daneză din prima perioadă a feudalităţii, la lirica trubadurilor, la romanţa spaniolă, la prerenaşterea din Franţa de sud,

la epoca Renașterii însăși pe care au caracterizat-o în unele din cele mai sugestive pagini ale lor, la Dante și Calderon, la Cervantes și Shakespeare; din secolul al XVII-lea s-au oprit la Burton și la Rochefoucauld, din semeața epocă luministă la Daniel de **Foë**, la Diderot, la Lessing, la Klopstock și Vico, apoi din romantism la Chateaubriand, W. Scott, Byron și Shelley, Lamartine și Victor Hugo etc., apoi în cadrul „mizeriei germane" la Goethe și Schiller, dintre realiștii francezi la Balzac mai cu seamă, fără a neglija însă nici literatura rusă din cuprinsul căreia au citat și comentat *Cîntecul lui Igor*, pe Derjavin și Pușkin, pe Cernîșevski, Dobroliubov și Flerovski. Și nu am înșiruit aci decît o parte din fenomenele literare pe care clasicii le-au pomenit și analizat.

Lenin la rîndu-i, în alte condiții economico-sociale și politice, a aruncat priviri adînc scrutătoare asupra lui Herzen, Belinski, Cernîșevski, Saltîkov-Scedrin, Lev Tolstoi, Maxim Gorki, Maiakovski, Upton Sinclair, Henry Barbusse sau Taras Sevscenko, oferind istoriei și criticii literare pagini devenite cu adevărat clasice.

Toate aceste referiri, uneori doar incidentale și concise, alteori mai dezvoltate, cuprind rodnice indicații metodologice și sugerează profunde îndrumări ce completează armonios observările și deducțiile teoretice care construiesc noua concepție marxist-leninistă despre istoria literară.

La baza teoriei disciplinei noastre stă, desigur, considerația pentru marile valori ale trecutului. Lenin a caracterizat astfel uriașa strădanie a lui Marx cu privire la moștenirea culturală: „Marx a prelucrat în mod critic tot ce a fost creat de societatea omenească, nelăsînd nici un punct să scape atenției sale. El a prelucrat, a supus criticii, a verificat prin mișcarea muncitorească tot ce a fost creat de gîndirea omenească și a tras concluziile pe care nu le-au putut trage oamenii îngrădiți de limitele burgheze sau legați de prejudecățile burgheze" (*Lenin despre literatură*, 1949, p. 191). Lenin, combătînd apoi ruperea culturii proletare de vasta evoluție a culturii universale, a afirmat de mai multe ori — cu fermitate și căldură — prețuirea sa pentru „tot ce era mai de preț în dezvoltarea de mai bine de două mii de ani a gîndirii și culturii umane", socotită drept bază a noii culturi „cu adevărat proletare". Ca ramură specifică a culturii, literatura ne dăruiește și ea numeroase și valoroase contribuții la opera de construire a prezentului.

Istoria literară marxist-leninistă nu cultivă, prin urmare, în nici un fel paseismul, așa cum se înfățișau multe din cercetările vechi; nu e expresia unei simple curiozități ce și-ar propune dezgroparea unui trecut socotit defunct pentru totdeauna, ci alcătuiește un factor educativ de primul rang, menit să sprijine — cu forțele lui proprii și cu specificul lui — opera de făurire a culturii clasei muncitoare.

Atitudinea antipaseistă a noii istorii literare nu se manifestă, însă, numai prin transformarea trecutului în factor viu influențînd prezentul, prin așezarea glorioaselor opere înaintate ale epocilor dispărute la baza dezvoltării literaturii actuale și prin încadrarea trecutului în marșul triumfal al întregii evoluții literare. Însăși tematica disciplinei e afectată de această concepție întrucît, de fapt, istoria literară nu se mai îndreaptă astăzi exclusiv spre îndepărtatele perioade ale trecutului și numai spre ele, proclamînd necesitatea unei „distanțe" cît mai lungi față de trecut

cu scopul de a crea o prudentă perspectivă de valorificare în timp. Istoria literară marxist-leninistă urcă pe treptele cele mai apropiate ale actualității călcînd — de multe ori — hotarele prea rigid demarcate ale criticii literare. Cine ar putea studia, de pildă, pe marii noștri clasici în viață — pe maestrul Mihail Sadoveanu sau pe Tudor Arghezi — numai în cadrul istoriei literare în sens vechi sau numai în cel strict al criticii literare propriu-zise — referindu-se, în prima ipostază doar la operele dinaintea lui 1944 și în cea de-a doua doar la cele de după această dată?

Istoria marxist-leninistă a literaturii e concepută, de pildă, de către cercetarea sovietică și ca o istorie contemporană, ca un studiu foarte atent al prezentului în perspectiva generală a trecutului înaintat. De aceea au apărut istorii ale literaturii sovietice mergînd pînă în zilele noastre și s-au purtat discuții cu privire la cercetarea istorică a actualității literare ca, de exemplu, spre a cita doar un singur studiu ilustrativ — articolul semnat de A. Metcenko, A. Dementiev și G. Leonidze *Pentru o profundă elaborare a istoriei literare,* (în «Komunist», 1956, nr. 12) și care se ocupă exclusiv de problemele realismului socialist.

Față de concepția simplistă despre trecut și fenomenul literar a principalelor direcții ale istoriei literare burgheze, noua metodă încadrîndu-se materialismului dialectic și istoric privește apoi faptele printr-o prizmă realistă deosebit de complexă. Fenomenele literare — curente, școli, personalități, opere — sînt analizate ca aspect al suprastructurii și introduse în suplul sistem dialectic al relațiilor cu toate celelalte forme suprastructurale și împreună cu acestea în raportările reciproce dintre suprastructură și bază care determină — în ultimă instanță — manifestările ideologice. Istoria literară devine astfel o disciplină socială larg cuprinzătoare care urmărește fenomenul literar de-a lungul orînduirilor și principalelor lor perioade, descriindu-le și explicîndu-le în cadrul vastelor și complicatelor relații de care vorbeam. Numai în acest fel istoria literară dobîndește un caracter științific cercetîndu-și obiectul propriu pe toate fețele și în cuprinsul condițiilor istorice, economico-sociale respective. Înțelegem, în această lumină, semnificația reală a saltului calitativ pe care-l ilustrează concepția marxist-leninistă despre istoria literară în raport cu mecanicismul și unilateralitatea diferitelor concepții burgheze.

Reflectînd schimbările din bază, raporturile dintre clase, trecutul literar nu se mai prezintă cercetătorului ca o succesiune uniliniară de fapte, de opere și autori, de curente și școli literare, ca un „torent unic", omogen, amestec anarhic și indiferent de poziții ideologice diferite. Determinînd suprastructura, baza îi imprimă opozițiile ei lăuntrice în orînduirile fundate pe clase antagoniste și fenomenele literare se separă și ele potrivit direcției pe care o reprezintă. Istoria literară se găsește astfel în fața unor serii distincte de fapte pe care — oricît de camuflat le-ar afla — e datoare să le distingă și să le descrie. Lenin, mergînd pe urmele lui Marx și Engels, a subliniat — cu mare tărie — existența permanentă a două linii fundamentale care se ascund uneori chiar sub masca celor mai abile formulări și terminologii. El a arătat încă din 1915 că în cadrul fiecărei culturi naționale se cuprind de fapt două culturi naționale una a claselor exploatatoare, cealaltă a celor asuprite și că fiecare dintre acestea au o concepție fundamentală deosebită, cu răsfrîngeri literare de același

fel. Poziția materialistă și cea idealistă în filozofie, metoda realistă și antirealistă în istoria literară, reprezintă — după cum se știe — opoziția fundamentală pe care cercetătorii trebuie s-o aibă în vedere în mod permanent. Istoria literară și științifică devine astfel expunerea necurmatelor lupte dintre realism și antirealism cu adaosul imediat că istoricul literar nu are misiunea unei așa-numite descrieri imparțiale, centrale, obiectiviste de tipul lui Taine, de pildă, care sub influența, printre altele, a științelor naturii scria: „să expun fapte și să vă arăt cum s-au produs aceste fapte... Astfel înțeleasă știința nu proscrie și nici nu iartă; ea constată și explică" (*Philosophie de l'Art*, vol. I, 1904, p. 12) sau „se procedează ca în botanică unde cercetătorul studiază cu egal interes cînd portocalul și laurul, cînd bradul și mesteacănul" (*op. cit.*, p. 13). Faptele umane, fenomenele literare care sînt și ele astfel de fapte, nu pot fi privite însă cu aceeași indiferență ca portocalul sau bradul, ca laurul sau mesteacănul. Cercetătorul are, față de ele, altfel de atitudini, fiindcă aceste fapte sînt creații umane exprimînd o inimă, o gîndire, o concepție de clasă despre lume pe care el o poate admite sau nu. În felul acesta se impune și istoricului literar principiul literaturii de clasă pentru care Marx și Engels au luptat o jumătate de veac și pe care l-a elaborat apoi Lenin cu profunzime și vigoare, în forma lui cea mai înaltă, în cea a partinității.

Principiul partinității alcătuiește și pentru istoria literară esența, sîmburele generator și norma ei fundamentală. Părăsind cu totul obiectivismul burghez, atitudinea aparent neutrală recomandată de vechea istorie literară, uneori o adevărată contabilitate dublă a valorilor și nonvalorilor — noua concepție marxist-leninistă își însușește principiul partinității ca pe o axă directoare. El se înfățișează ca o consecință inevitabilă a materialismului istoric însuși care stă la baza orientării generale a clasei muncitoare, ceea ce a arătat mai de mult Lenin: „Materialismul presupune, ca să zicem așa, spiritul partinic obligînd ca la orice apreciere a evenimentului să se adopte deschis și pe față punctul de vedere al unui anumit grup social" (*Conținutul economic al narodnicismului și critica lui în cartea lui Struve*, p. 78).

Istoricul literar, are prin urmare, de urmărit cele două linii în luptă cu accentuarea hotărîtă a celei care reprezintă curentele, școlile, operele și pe scriitori legați de păturile asuprite, de năzuințele progresiste ale maselor care s-au recunoscut în scrierile lor. Ea va scoate în relief conținutul ideologic al acestor fenomene și le va aprecia în lumina epocii istorice respective, aducîndu-și astfel tributul pe de o parte adevărului, pe de alta creînd implicit — așa cum am mai observat odată — un important instrument educativ util construirii socialismului.

Dată fiind însemnătatea fundamentală a principiului partinității nu ne poate mira faptul că revizionismul și-a îndreptat atacurile vehemente și împotriva lui, vizînd consecințe împlinite și pentru istoria literară. În primul rînd ne vom referi la concepția revizionistă a lui Georg Lukacs, după care partinitatea, explicit și combativ afirmată, nu-și are rostul odată ce funcționează de la sine o așa-numită „partinitate obiectivă" cuprinsă în realitatea însăși a faptelor și care se impune implicit, cu voie sau fără voie, cercetătorului. O astfel de opinie duce la concluzia că feno-

menele literare, privite în evoluția lor în timp, dezvăluie ele singure o astfel de „partinitate obiectivă" pe care cercetătorul urmează doar s-o înregistreze de la sine. Dar atunci, după această teorie a partinității implicite, oricare istoric literar ar trebui să devină partinic în mod spontan, fără a ni se preciza însă pe ce anume poziție ar trebui să se situeze. Este evident că ne aflăm în fața unei escamotări abile a principiului partinității, atitudine care trebuie refuzată frontal.

Un al doilea „argument" revizionist îndreptat împotriva partinității cu aplicație la istoria literară e cel care prezintă principiul ca împiedicînd libertatea de gîndire a istoricului literar și impunîndu-i să trădeze așa-numita obiectivitate a cercetătorului. Se știe însă ce se înțelege în genere prin această ipocrită libertate preconizată de fapt de istoricii literari burghezi, care ar dori să cufunde fenomenele literare în acel „torent unic" de care vorbeam mai sus și pe care să-l canalizeze apoi, pînă la urmă, în propriul lor interes, arătîndu-și camuflat simpatiile de clasă.

Care sînt, însă, formele concrete în care se învestmîntă principiul partinității în studiile și cercetările de istorie literară?

În primul rînd, principiul partinității se manifestă prin atenția accentuată pe care o arată operelor cu un conținut ideologic înaintat, indiferent de epoca creației lor și de orînduirea din care fac parte. Trebuie adăugat însă că anume perioade ale istoriei literare sînt preferate față de altele, tocmai pentru că, în cuprinsul acestora, elementele progresiste apar cu mai mult relief și în cantitate mai mare. Așa se explică, de pildă, preferința pentru operele Renașterii, pentru Shakespeare, Cervantes sau Rabelais, pentru luminism prin Diderot, J. J. Rousseau, Beaumarchais, Lessing și Herder, pentru romantismul progresist prin Victor Hugo, Heine, Byron și Shelley, pentru realismul critic prin Balzac și Stendhal, prin Flaubert și Zola, prin Dickens și Thackeray, prin Gogol și Lev Tolstoi etc. sau, mai ales, pentru marile lucrări ale realismului socialist de la Gorki la Șolohov, de la Maiakovski la Surkov. De asemenea, cercetătorii literaturii noastre studiază precumpănitor tradițiile progresiste ale scrisului epocilor trecute. Difuziunea unor astfel de valori, în toate țările socialiste, și comentarea lor istoric literară, deosebit de amplă, exprimă cu limpezime manifestarea principiului partinic în forma lui cea mai vădită.

Un alt obiectiv al istoriei literare pe linia aplicării partinității se referă apoi la un nou fel de critică a restituirii. De data aceasta nu mai e vorba, ca în cazul istoriei literare burgheze, pur și simplu de refacerea textologică a operelor, indiferent de conținutul lor ideologic sau de forma lor artistică. Se pune acum problema mai vastă și mai complexă a prezentării adecvate a operelor trecutului care au fost deformate intenționat de editorii burghezi și comentate tendențios de aceștia. Iată — de pildă — la noi cazul lui Mihai Eminescu, prezentat trunchiat de Titu Maiorescu fără bogăția postumelor pe care le-a înfățișat abia astăzi un cercetător pasionat de adevăr ca Perpessicius. Un Eminescu, dacă nu aproape nou, cel puțin cu mult mai complex decît cel pe care-l cunoșteam mai înainte, mai viguros ca luptător social, cu arme poetice mai variate și mai eficace, a apărut deodată în fața noastră. Istoria literară a reabilitat apoi, în ultimul deceniu, mișcarea cultural-literară a «Contemporanului», cufundat

în adîncă uitare de vechea cercetare burgheză, și chiar dacă s-a ajuns cu acest prilej la unele exagerări, înlăturate de altfel mai tîrziu, meritul reliefării unui important curent progresist nu e — prin aceasta — mai mic. De asemenea se datorește tot aplicării principiului partinității prezentarea operei lui Th. D. Neculuță sau a celei lui Al. Sahia, spre a nu cita decît exemplele cele mai elocvente.

În sfîrșit, o altă modalitate a manifestării partinității e respingerea de către cercetarea istoric-literară a unor tendințe accentuat antirealiste din cuprinsul diferitelor epoci literare. Așa de pildă, deși s-au comis destule erori cu privire la scriitorii dintre cele două războaie ca, de pildă, cele referitoare la Matei I. Caragiale sau I. Minulescu, unii cercetători au știut să prezinte în adevărata lor lumină poezia mistică a lui Lucian Blaga sau ermetismul lui I. Barbu ale căror înrîuriri n-au încetat să se exercite dăunător uneori pînă în ultimul timp.

Nu trebuie să trecem cu vederea nici unele abateri ce exprimă o greșită aplicare a principiului partinic sau chiar ignorarea lui totală. Un adevărat error fundamentalis l-a alcătuit desigur în primul rînd, îmbrățișarea necritică a valorilor trecutului, elogiate aproape fără limită în unele cercetări literare, ca de pildă cele privitoare la Delavrancea, apărute în ultima vreme. Evidentele calități ale acestui scriitor de seamă au fost hiperbolizate, deficiențele ignorate sau minimalizate, portretul ideologic și artistic idealizat. Dar s-a putut parcurge și calea întoarsă a exagerării limitelor, a dilatării insistente a defectelor în așa fel încît studiul dedicat reconsiderării unui scriitor devenea de fapt o adevărată operație de executare stridentă a lui, așa cum s-a întîmplat, de pildă, aceluiași mai sus citat Delavrancea într-o cronică din «Contemporanul» (1958, nr. 13).

Împotriva spiritului partinic în istoria literară mai operează uneori încă tendința insistenței asupra metodei descriptive, a detalierii factologice pînă la amănunte nesemnificative; a accentuării faptelor biografice fără înrîurire asupra operei. Exemple de acest fel sînt la îndemîna tuturor și ele au fost citate de numeroase ori în discuțiile literare din ultimul timp.

O greșită aplicare a spiritului partinic s-a produs apoi prin consecințele dăunătoare ale cultului personalității, relevat și lichidat la cel de-al XX-lea congres al Partidului Comunist al Uniunii Sovietice. Și în domeniul istoriei literare se credea că sînt valabile ideologic și artistic doar operele elaborate de anumiți mari scriitori, ceea ce a putut duce la manifestările unui dogmatism tipic combătut, cu drept cuvînt, ulterior.

Unii dintre marii creatori ai curentelor literare din trecut, dar și din actualitate — au fost socotiți ca modele unice, exclusive, demne numai ele de a fi urmate cu fidelitate. Ei au devenit un fel de capete ale unor serii istorice construite, în fond, pe baza cultului personalității, ceea ce a trebuit să îngusteze artificial cîmpul creației originale a celorlalți scriitori.

Dar cultul personalității ar fi putut abate istoria literară către una din modalitățile ei pe care le combătuse încă de pe vremea lui Belinski. E vorba anume de transformarea istoriei literare într-o galerie de statui, într-o succesiune de monografii izolate între ele, menite să ignoreze relațiile dintre scriitori, gruparea lor în curente sau școli, solidaritatea lor cu spiritul colectiv al epocii respective. Firește, nu intenționăm să respingem

frontal metoda monografiilor, dar nu putem accepta nici utilizarea ei exclusivă în cadrul unui tratat de istorie literară. Concepția lui Belinski rămîne și astăzi valabilă, întrucît el recomanda, cu pătrundere, îmbinarea măiestrită a tratării generale a evoluției literare cu studiul monografic, menit a aprofunda capodoperele și personalitățile reprezentative ale dezvoltării istorice.

Am mai putea pomeni, în sfîrșit, printre abaterile de la adevăratul spiritul partinic, aplicarea lui artificială și formală în acele studii care după ce insistă îndelung asupra cadrului economico-social al epocii abandonează legătură directă cu opera și nu dovedesc capacitatea explicării dialectice suple și adecvate a scriitorului și operelor tratate.

Istoria noastră literară, istoria marxist-leninistă a literaturii, a izbutit totuși — în cei 15 ani de la eliberare — să-și demonstreze valoarea prin contribuția efectivă pe care a adus-o editării scriitorilor înaintați ai trecutului. Tabloul moștenirii literare s-a îmbogățit astfel sensibil în acest răstimp, și numai pentru ultimii cinci ani putem reține 535 de titluri de lucrări reeditate și reconsiderate. Ediții cu bogat aparat critic, prefețe substanțiale cu note și bibliografii, cîteva monografii literare de toată lumea cunoscute, numeroase studii în laborioasă pregătire culminînd cu tratatul în elaborare al istoriei literaturii romîne. dovedesc că istoria noastră literară a pornit pe un drum rodnic pe baza principiului partinității. Acesta îi va asigura succesul în măsura în care va fi aplicat cu fermitate și consecvență.

МАРКСИСТСКО-ЛЕНИНСКАЯ КОНЦЕПЦИЯ ИСТОРИИ ЛИТЕРАТУРЫ И ЕЁ СУЩНОСТИ: ПРИНЦИП ПАРТИЙНОСТИ

Краткое содержание

В этой обобщающей статье автор излагает в общих чертах марксистско-ленинскую теорию истории литературы в отличии от основных буржуазных взглядов. Он резко критикует различные проявления позитивизма, дошедшие до предела, которые превратили историю литературы в архив широко описанных фактов, недостаточно убедительно объяснённых.

Далее, в статье показывается существенный вклад классиков марксизма-ленинизма в научное обоснование истории литературы: как прямые методологические указания, так и некоторые их конкретные исследования. Автор подчёркивает значение теории классиков о литературном явлении, входящем в систему надстроечных явлений, и отношения его к базису. Таким образом, подчёркивается сущность самой концепции: принцип партийности. В статье указываются способы применения этого принципа в истории литературы и опровергаются всякие попытки ревизионизма устранить этот принцип.

LA CONCEPTION MARXISTE-LÉNINISTE SUR L'HISTOIRE LITTÉRAIRE ET SON ESSENCE : L'ESPRIT DE PARTI

Résumé

Dans cette étude de synthèse, l'auteur expose les grandes lignes de la théorie marxiste-léniniste de l'histoire littéraire, en l'opposant aux principales conceptions bourgeoises. Il critique en particulier les positivistes qui ont abouti à des excès et ont transformé l'histoire en une sorte d'archive de faits, amplement décrits, mais sans fournir des explications plausibles.

L'étude présente ensuite les contributions essentielles des classiques marxistes-léninistes à la fondation scientifique de l'histoire littéraire, tant par des indications de méthode que par des recherches pratiques.

On relève l'importance de l'introduction du phénomène littéraire dans le système des relations de la superstructure et de la base économique et on met en relief le point central de cette conception : l'esprit de parti.

La recherche expose les modalités d'application de ce principe dans le domaine de l'histoire et combat les diverses tentatives révisionnistes.